

LIMITED LIABILITY PARTNERSHIP
«INTERNATIONAL EDUCATIONAL CORPORATION»

Almaty 050043, Republic of Kazakhstan, Ryskulbekov street, 28, Tel: 8 800 070 10 56, 8 (727) 355 10 56, 309 62 41, Website: www.mok.kz, E-mail: info@mok.kz

17.06.2017 № 10-02/464
(күні) (индексі)

(кіріс құжатының күні мен нөміріне сілтеме)

Қазақстан Республикасы,
050043, Алматы қаласы, Рысқұлбеков көшесі, 28 үй
Тел.: 8 800 070 10 56, 8 (727) 355 10 56, 309 62 41
Website: www.mok.kz
E-mail: info@mok.kz

Республика Казахстан
050043, город Алматы, ул. Рысқұлбекова, 28
Тел.: 8 800 070 10 56, 8 (727) 355 10 56, 309 62 41
Website: www.mok.kz
E-mail: info@mok.kz

Т.К.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының «Бейнелеу өнерінің тарихы мен теориясы кафедрасының PhD докторанты Кенджакулова Айнур Бериковнаның 6D041600 – Өнертану мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Қазақ графика өнеріндегі фольклорлық мотивтерді интерпретациялаудың өзектілігі: Тәуелсіздік кезеңі» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына берілген

РЕСМИ РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ШІКІРІ

р/ н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ҒЫЛЫМНЫҢ даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:	Ерте көшпенділерден келе жатқан әлеуметтік - экономикалық қоғамдық құрлысының тамыры, олардың материалдық мәдениетіне, әлемге көзқарасы және мифологиясының мотивтерінің ортақ өзегінің қалыптасуына ықпал жасады. Оларға ортақ қасиеттер біздің заманымызға дейін жеткен фольклорда сақталған. Ал Қазақстан графика өнері, қазақ жерінде пайда болған ең көне өнер түрі тас бетіндегі графика өнерінің алғашқы нышандарының жалғасы. Қарастырылып отырған ғылыми жұмыстың зерттеу нысаны халқымыздың ғасырлар қойнауынан келе жатқан ұлттық кодымыз. Сондықтан диссертация тақырыбында қарастырылған мәселелер келесі мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келеді: - 2017 Н.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласы; - 2018 жылғы 21 қараша мемлекет басшысының «Ұлы даланың жеті қыры» атты мақаласы.

		<p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі);</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) Диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</p>	<p>Бірақ, диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалмаған.</p> <p>Сонымен қатар, диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен келесі ғылым дамуының басым бағытына сәйкес:</p> <p>- «Әлеуметтік және гуманитарлық ғылымдар саласындағы зерттеулер».</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	<p>Адамзат баласы табиғаттың сыр-сипатын, жұмбағын, қоғам өміріндегі түрлі болмыстың мәні мен мақсатын, шындығы мен қайшылығын ой-сана қуатымен, ғылыми – диалектикалық әдіспен зерттеп білсе, енді бірде көркем сөз өнері, сонын ішінде өмір құбылыстарын образдық ойы арқылы жеткізетін халықтың коллективтік творчествасы – фольклор шығармаларынан танып біледі.</p> <p>Адам баласы ақпаратты құлақпен есту арқылы және көзбен көру арқылы қабылдайды. Бейнелеу өнеріне табиғатынан жақын адамдар, осы мамандық салаларын таңдаған студенттердің, көзбен көріп есте сақтау қабілеті жақсы дамығандығы ғалымдар зерттеулерінде дәлелденген. Сондықтан қазақ графика өнеріндегі фольклорлық мотивтерді интерпретациялау нәтижесінде туған туындылар мен оны зерттеу нәтижелері ғылым мен білім беруде</p>

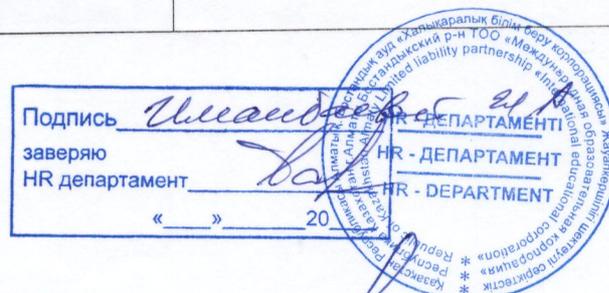
			маңызды болып табылады. Қазақ графика өнеріндегі фольклорлық мотивтерді интерпретациялау бойынша жазылған алғашқы ғылыми жұмыс ретінде ғылымға елеулі үлесін қосады деуге болады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған	Өзі жазу деңгейі жоғары, автордың ойы, сөйлем құрауы, жазу манерасы осыны көрсетеді. Жүйелі сөз саптап, таза мазмұнды текст жазылған.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) негізделген; 2) <u>жартылай негізделген</u> ; 3) негізделмеген.	Диссертацияда көтерілген мәселе бүгінгі таңда қай жағынан қарасанда өзекті бола тұра, өзектілігі жартылай негізделген. Еліміздің қай саласы болсын оның жаңалықтары мен жетістіктері адам игілігіне қолдануға негізделеді. Жұмыста өзектілігін негіздеу бір жақты көрсетілген. Фольклор халқымыздың ерте заманнан тәрбие құралы болған. Сондықтан жұмыста педагогикалық тұрғыда өзектілігі айтылып, ҚР «Ғылым туралы» Заңы мен ҚР «Білім туралы» Заңына сілтеме жасап негіздеуді қажет етеді.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды 1) <u>айқындайды</u> ; 2) жартылай айқындайды; 3) айқындамайды	Автор құрған мазмұн диссертация тақырыбын айқындап оны ашуға мүмкіндік береді. Диссертацияның I тарауында қазақ графикасындағы фольклорлық мотивтерді зерттеуді алғаш қолға алған ғалымдардың бірі, Қазақстан өнертану ғылымының негізін қалаушы, республикамыздағы графиканың дамуын алғаш зерттеген Г.А.Сарықұлованың, Ресейдің көрнекті өнер тарихшысы А.Д.Чегодаевтің, В.И.Плотниковтың зерттеулеріне тоқталып кеткен. Сондай-ақ, қазақ бейнелеу өнерінде фольклорды зерттеген өнертану докторы Р.Ә.Ерғалиеваның іргелі зерттеулеріне, қазақ графикасының даму динамикасын зерттеген өнертану кандидаты Д.С.Шарипованың ғылыми еңбектері диссертация жазу барысында басшылыққа алынғаны байқалды. Б.Ш. Абылқасымов, С.А. Қасқабасов, Е.Д. Тұрсынов, Ш.Ш. Ыбыраев, Б.У.Әзібаеваның іргелі зерттеулері көтерілген қазақ фольклорының даму динамикасы, ұлттық берігейлігі, даму мәселелері мен зерттелу деңгейі де сабақтастырыла қарағаны көрінді. Тек отандық фольклортанушылардың еңбектеріне

			<p>сүйеніп қана қоймай, орыс фольклортану мектебі өкілдері В.Я. Пропп, Е.М. Мелетинский, Б.Н. Путилов еңбектері де қарастырылған.</p> <p>Әлемдік графика өнерінің тәжірибесінде шетелдік графика өнері шеберлерінің фольклор мотивте орындаған графикалық жұмыстары талданып, әр елдің фольклоры мен оған орындалған графикалық жұмыстарының ерекшелігі этнокөркем мәдениетінде екендігі айқындалған.</p> <p>Диссертацияның II тарауында кенестік кезеңдегі график суретшілердің казак фольклоры желісінде орындалған жұмыстар талданып, ондағы бейнелеу өнері мәселелерін қарастыру арқылы тақырыпты аша түскен.</p> <p>III тарауда фольклорлық туындыларға қатысты ғалым-философ зерттеушілер А.Қасымжанов, М.Орынбеков, Ғ.Есім, Ғ.Ақманбетов, тарихи-танымдық дерегін толымды еңбектері арқылы танытқан Х.Арғынбаев, Ә.Марғұлан, М.Әуезов еңбектері қарастырылып. Қазақстан график суретшілер Е.Сидоркин, Б.Оспан, А.Дүзелханов, Е.Оспанов, Қ.Жәйірбек Н.Бажиров, Д.Қастеев, Ш.Тұрғанов, Н.Аштема, С.Тайнов, Т.Табысбектің фольклор жанрларына орындалған жұмыстары талданған.</p> <p>Осы үш тарауда қарастырылған мәселелер жиынтығы диссертация тақырыбының мазмұнын айқындайды.</p>
		<p>4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:</p> <p><u>1) сәйкес келеді;</u></p> <p>2) жартылай сәйкес келеді;</p> <p>3) сәйкес келмейді</p>	<p>Диссертация мақсаты мен нақтыланған 6 міндет диссертация тақырыбына оның мазмұнына сәйкес келеді.</p> <p>Ұлттық бейнелеу өнерінде фольклорды игерудің жаңа кезеңі ретінде Қазақстанның заманауи графикасында фольклорлық мотивтерді көркем бейнелеу ерекшеліктерін айқындау мақсаты диссертацияда қойылған міндеттермен шешілген.</p>
		<p>4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан:</p> <p><u>1) толық байланысқан;</u></p> <p>2) жартылай байланысқан;</p> <p>3) байланыс жоқ</p>	<p>Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысында логикалық толық байланыс сақталған.</p>
		<p>4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып</p>	<p>Автор жұмысында Г.А.Сарықұлованың А.Д.Чегодаев, Р.Ә. Ерғалиева Д.Шарипова еңбектеріндегі қағидаттар, әдістерді басшылыққа алып шетелдік ғалымдар</p>

		бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікірін емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	еңбектерімен салыстырмалы талдаулар жасалған. Жұмыста әр кезеңдегі Қазақстандық график суретшілер мен шетелдік суретшілер туындыларына толық қанды талдаулар жасалған. Осылардың негізінде жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған.
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Жұмыста алғаш рет фольклорлық мотивтердің интерпретациялануына қатысты материалдар жүйеленіп, оларға ғылыми тұрғыдан кешенді талдаулар негізінде жаңа нәтижелер мен қағидаттар ұсынылған.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табыла ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Бұл диссертациялық жұмыс Қазақстан графикасындағы фольклорлық мотивтерді интерпретациялау мәселелерін зерттеуге арналған тың ғылыми жұмыс. Зерттеу жұмыстарының қорытындылар толығымен жаңа болып табылады.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Бұл диссертациялық жұмыста техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері қарастырылмаған.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген/негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Диссертацияда берілген қорытындылар Қазақстан ғалым-философ зерттеушілер А.Қасымжанов, М.Орынбеков, Ғ.Есім, Ғ.Ақманбетов, тарихи-танымдық дерегін толымды еңбектері арқылы танытқан Х.Арғынбаев, Ә.Марғұлан, М.Әуезов фольклортанушы ғалымдар; Б.Ш. Абылқасымов С.А. Қасқабасов, Е.Д. Тұрсынов, ғалымдар В.Я. Пропп, Е.М. Мелетинский, Б.Н. Путилов П.Нора Я.Ассманның ауқымды дәлелдемелеріне негізделген. Диссертациялық зерттеуде тақырыпты тиянақты және дәлелді жүзеге асыру үшін әлемдік фольклорды бейнелеуші графиктер мен қазақстандық графиктердің осы бағытта

			жасаған еңбектері салыстырып талданды. Зерттеу нәтижелерінің ғылыми-практикалық мақсаты Отанымыздың рухани-мәдени әлемін жаңаша, нағыз ұлттық сипатта қалыптастырудың өнертанулық мақсаттарына сәйкес көрсетілген. Қойылған міндеттер жеткілікті деңгейде шешімін тапқан.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі қағидаттар	<p>Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Қағидат дәлелденді ме?</p> <p>1) <u>дәлелденді</u>;</p> <p>2) шамамен дәлелденді;</p> <p>3) шамамен дәлелденбеді;</p> <p>4) дәлелденбеді</p> <p>7.2 Тривиалды ма?</p> <p>1) ия;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>7.3 Жаңа ма?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p> <p>7.4 Қолдану деңгейі:</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) <u>кең</u></p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p>	<p>7.1 Жұмыста қағидаттар дәлелденген.</p> <p>7.2 Жұмыста келтірілген қағидаттар тривиалды емес.</p> <p>7.3 Ұсынған қағидаттар жаңа.</p> <p>7.4 Қағидаттарды қолдану деңгейі ауқымды.</p> <p>7.5 Диссертация мазмұны бойынша 5 мақала жарияланған. Мақалалар мазмұны диссертация тақырыбына сәйкес. Мақалаларда қорғауға шығарылған қағидаттар дәлелденген.</p>
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	<p>8.1 Әдістеменің таңдауы - негізделген немесе әдіснама нақты жазылған</p> <p>1) <u>ия</u>;</p> <p>2) жоқ</p> <p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:</p> <p>1) ия;</p> <p>2) <u>жоқ</u></p> <p>8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары</p>	<p>Қазақстан графикасындағы фольклорлық мотивтерді интерпретациялау мәселелерін зерттеуде, құрылымдық-типологиялық, мәдени-семиотикалық, иконологиялық және салыстырмалы зерттеу әдістері қолданылған. Ия жұмыста әдіснама нақты жазылған.</p> <p>Диссертацияда жұмыс нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелері қолданылмаған.</p> <p>Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулер, педагогикалық ғылымдар бойынша эксперимент арқылы дәлелденіп, эксперимент нәтижелері берілмеген.</p>

		бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді): 1) ия; <u>2) жоқ</u>	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> / ішінара расталған / расталмаған	Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге жасалған сілтемелермен расталған.
		8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға <u>жеткілікті/жеткіліксіз</u>	Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті.
9	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) ия; 2) жоқ	Зерттеу барысында алынған нәтижелер өнертанушылар мен көркем сыншылар үшін және графика өнерінің суретшілері үшін ғана емес, сондай-ақ қазақтың фольклорын әдебиеттану, филология ғылымдарымен зерттеуге аса пайдалы болатыны сөзсіз. Диссертацияның теориялық маңызы бар.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) ия; 2) жоқ	Қазақстан бейнелеу өнері тарихын оқытуда, болашақ көркем білім мамандырын дайындауда, этнопедагогикада зерттеу жұмысында алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады? 1) толығымен жаңа; <u>2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады);</u> 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Практикалық ұсыныстар 75% жаңа болып табылады. Сонымен қатар, диссертациялық жұмыстың толық қанды көркемдігін ашу мақсатында кестелер, диаграммалар және графикалық дизайн әдістерін қолданған абзал.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; <u>2) орташа;</u> 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Академиялық жазу сапасы орташа.

**Ресми пікір білдіруші,
PhD докторы, Халықаралық
білім беру корпорациясының
ассоциацияланған профессоры, академиялық
сұрақтар бойынша декан орынбасары**

Ж.А. Иманбаева